

Koskelaiset

SUKUSEURAN
JÄSENLEHTI

15.12.2005

N:o 28

Koskelan tyttöjä mattopyykillä Koskelan kosken niskalla 1930-luvulla. Ylempi jokihaara on nykyisin jäänyt täytemaan alle. Taustalla sähkömuuntaja. (Kerttu Waselius)

15.12.2005

**Puheenjohtajan
palsta**

Sukuseuran uudet haasteet

Viime toukokuussa tuli kuluneeksi 25 vuotta Koskelaisen Sukuseuran perustamisesta. Menneitä toiminnan vuosia muisteltiin jo lehtemme viime numerossa, joten nyt on syytä suunnata katse eteenpäin.

Aikaisemmin on jo todettu lehden keskeinen merkitys seurain toiminnassa suvun muistojen säilyttäjänä sekä entisen kotiseudun historian ja sen asukkaiden elämän olosuhteiden tallentajana. Nykyisellään lehdellä on varsin suppea määrä avustajia, jolloin on olemassa vaara, että lehti toistaa itseään eikä jaksaa kiinnostaa. Tarvitsemme siten lisää kirjoittajia.

Laajassa suvussa on hyvin paljon mielenkiintoisia tapahtumia ja muistoja, joita kannattaa tallentaa. Eräistä olemmekin päässeet kirjoittamaan. Sellaisia ovat olleet esimerkiksi Juho Koskelaisen värikkäät vaiheet Venäjän vallankumouksen pyörteissä tai Elimäen kättilön elämäntyön kuvaus. Mirjam Harjuniemi on muistellut evakkomatkojaan, joista viimeisin on ulottunut aina Australiaan saakka. Evakkomatkojen osalta alkavatkin olla viimeiset hetket niiden muistiin merkitsemiseen. Se voisi olla lastenlapsille hyvinkin mielenkiintoinen tapa tutustua isovanhempiensa vaiheisiin.

Kaikilla ei ole värikkäitä tarinoita kerrottavanaan, mutta seurain piirissä on ihmisiä, joiden kokemuksista tai elämänvaiheista voisi kertoa. Viime aikoina on puhuttu paljon Ruotsiin tai Tanskaan lähetettyjen sotilasten kokemuksista. Suhteellisen suuri osa heistä oli Karjalan evakoita. Näin ollen suvussamme on varmaan monia, jotka ovat kokeneet tämän kohtalon. Jälkipolvien olisi hyvä tietää, miltä tuntui jättää koti omaisneen, nousta itku kurkussa ja lappu kaulassa junaan kohti tuntematonta. Mutta siitäkin selvittiin ja takaisin tultiin!

Seuramme toimintasuunnitelman mukaan on ensi vuonna vuorossa kotiseutumatka Vahvialaan ja Viipurisiin. Siinä meillä on jo kokemusta ja vahvat perinteet, mutta johtokunta on valmis ottamaan vastaan myös uusia ideoita matkakohteista. Entiseen tapaan keväällä julkaistavassa jäsenlehdessä kerromme matkasta enemmän ilmoittautumisohjeineen.

Toivotan kaikille lehtemme lukijoille Hyvää ja Rauhasaa Joulua sekä parhaita onnea vuodelle 2006.

Heikki Koskelainen

Syntymäpäiväsankari

Joulun syntymäpäiväsankari on Jeesus. Paljonko hän täyttäisikään tänä vuonna? 2005 vuotta, ehkä vähän enemmän, ajanlaskussammehan on pieni virhe. Oikea aika on noin 2009 vuotta.

Viettäessämme syntymäpäiviä sukulais- tai ystäväjoukossa, emme yleensä muistele syntymähetkeä tai kaivele esiin vauvamuistoja. Harvemmin 70-vuotispäivilläkään on vauvan kuva esillä.

Millainen kuva meillä oikeastaan on joulun päiväsankarista? Onko hän meille edelleenkin vastasyntynyt vauva eläinten seimessä tai kiiltokuvan pallo enkeliä ympäröimänä?

Raamattu kertoo meille, että Jeesus oli olemassa jo ennen aikojen alkua (Sananl. 8:22-36). Ennen kuin Luoja lujitti maan perustukset, upotti vuoret paikoilleen ja asetti merelle rajat sanoen sille: "Tähän asti saat tulla, mutta edemmäksi et; tässä täytyy sinun ylväiden aaltojen asettua", oli Jeesus jo silloin Luojansa töiden esikoisena luotu. Kun aamun tähdet riemuiten karkeloivat ja Jumalan pojat huusivat ääneen iloansa, Jeesus varmasti riemuitsi mukana.

Joulun ilosanoma kuuluu parhaimmillaan myös profeetta Jesajan kautta: "Sillä lapsi on syntynyt meille, poika on annettu meille. Hän kantaa valtaa harteillaan, hänen nimensä on Ihmeellinen Neuvontuoja, Väkevä Jumala, Iankaikkinen Isä, Rauhan Ruhtinas.

Jeesus on Rauhan ruhtinas. Tämä meidän on syytä muistaa tänä rauhattomana aikana, jolloin kansainvälinen jännitys kiristyy kiristymistään täyttäen ihmisten mielet levottomuudella ja pelolla. Rauhan kyyhkyt lentelevät suihkukoneilla maasta toiseen lähes päivittäin, mutta niiden siipien suhina on liian heikko asevarustelun ja yhä tehokkaampien tuhoaseiden rinnalla.

Kaiken rihkaman keskellä joulussa on uskon ja evankeliumin aitoutta. Jouluna ihmiset uskaltavat ilmaista tunteitaan, myös niitä joita heillä on Jumalaa kohtaan. Jouluna uskaltaa mennä kirkkoon, silloin sitä ei kukaan ihmettele. Eikä joulukirkko ole vain kulttuuritraditio. Sellaisena se ei eläisi yhtä voimakkaana kuin nyt elää. Kyllä siellä takana ihmisen syvintä hengellistä etsintää.

Saakoon hän olla meidän Vapahtajamme, pelastajamme ja parantajamme. Annetaan Hänelle tänä jouluna se syntymäpäivälahja, jota Hän kaipaa ja ottaa! Otetaan Hänet vastaan elämäämme uskomme alkajana, Herrana ja Kuninkaana. Hyvää Joulua teille kaikille

Kerttu Waselius

Kerttu Tyynenmeren rannalla viettämässä eläkepäiviä 2000-luvulla.

Maria Koskelaisen Ylijoen talo Koskelassa ja talonväkeä heinäkorjuussa 1928.

(Toini Peltonen, Porvoo).

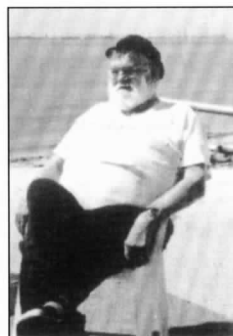
Kerttu Waseliuksen kotitalo Koskelan Kosken Partaalla

Lemmenjoen kullankaivuun konkareita

Lähiryhmä kesän 1950 kullamiehiä Nilla Jomppasen seurassa. Vasemmalta Nisse Waselius, Kullervo Korhonen, Bernhard Pehkonen, Väinö Palmroos.

Nils Waselius 1950-luvulla Lemmenjoella

Nisse Tyynenmeren rannalla viettämässä eläkepäiviä 2000-luvulla.

Säännöllistä liikennöintiä ryntäysvuosina hoitanut Gösta Waselius Petronellaveneensä kanssa nousemassa Juurakkokoskea.

Kerttu Waselius

Ei nimi miestä pahenna, jollei mies nimeä

Lapsuudessa, kun ei ollut kiirettä eikä elämänkiire ajanut tyhjiyteen, oli aikaa ajatella ja opiskella uusia asioita, jopa erilaisia nimiä.

Karjalassa tunnettiin naapurit yleensä talon- tai omistajan nimen mukaan, harvemmin sukunimellä. Kotikylässäni Koskelassa oli useassa talossa Mari-nimisiä nuorikoita, ts miniäksi tulleita naisia. Heidät erotti helposti siitä, kenelle kukin kuului. Oli Paavo Mari, Heiki Mari, Miko Mari ja Anti Mari. Jokaisella oma rakas Mari-kultansa kainalossa.

Naapurikylän tyttöillä oli kauniita nimiä, joita toisteltiin ja usein leikeissä nuket saivat näitä nimiä. Sisarellani Toinilla oli kaksi räsynukkeä, toisella oli oikein kuttaperkasta pää. Se lienee nimistä päätellen ollut rakkaampi. Sen nimet olivat Ellen Tuulikki Vilma Onerva. Ja se toinen rätipää oli Heljä Heidi Sanelma.

Viipurissa, idän ja lännen rajamailla, jossa herrasväkeä asusti, puhuttiin asioista jopa viidellä eri kielellä. Siellä nimetkin olivat monimutkaisempia ja vaikeampia muistaa. Mikä lienee ollut kutsumanimenä tälläkin työllä Eleonora Henriette Hildegard, jonka sukunimi oli Meri. Yhdeltä pieneltä tytöltä kysyttiin, että montako lasta sinun isällä ja äidillä on? Tyttö ei osannut laskea lukumäärää, mutta nimet hän muisti: Evastiina, Filhelmiina, Esteri, Karoliina, Agatasofia, Annamari, Kerttu, Elsa, Klaara, Akseli ja Saara. Minä itse Ieva Mar.

Sitten jouduimme talvisodan aikana evakkoon Varsinais-Suomeen. Suuressa talossa, jossa asuimme, oli muonamies Laaksonen. Hänen vaimonsa, Laaksoska, lienee runoillut lasten nimet. Jokaiselle oli löytynyt kolme hyvin sointuvaa nimeä, jotka vanhimmasta nuorimpaan olivat Kaarina Kerttu Kyllikki, Tellervo Terttu Tuulikki, Alpo Armas Akseli, Marjatta Marja Mielikki, Helena Hilikka Hellevi, Sinikka Sirkka Soilikki ja Anneli Anja Aulikki. Sukunimi oli kaikilla Laaksonen paitsi koulussa, jossa poika tunnettiin nimellä Alpo Armas Akseli Rattaanpyörä.

Jossakin perheessä oli kovasti odotettu poikalasta, mutta tyttöä sieltä tulikin ja sai nimen Unelma Sirpa Leena. Toisessa perheessä oli isoisa ollut Aslak Uolevi. Pojanpojalle ajateltiin antaa sama nimi. Ajoissa kuitenkin huomattiin, että samoista kirjaimista muodostuisi sanat Asla Kuolevi.

Appifajillani Jean Waseliuksellaoli myös mielikuvitusta antaessaan jokaiselle lapselleen toiseksi nimeksi jonkin kuninkaallisen nimen. Tässä hekin ovat vanhimmasta nuorimpaan: Olof Johannes, Margaretha Helena, Nils Alfons, Göta Linnea Maria, Gösta Paul Mikael, Torsten Gustav Adolf.

Vanhemmat ovat todella käyttäneet mielikuvista antaessaan pienokaisilleen nimiä. On tieteenkin jokaisen oma asia, minkä nimen lapselleen antaa. Pitäisi kuitenkin muistaa, että nimi seuraa useimmiten mukana koko elämän ajan.

Vanha Suomi 1700-luvulla

Pääosa Suomesta Oulun tasolle pohjoisessa oli kuulunut Ruotsin kuningaskuntaan 1100-luvun ensimmäisistä ristiretkistä lähtien. Idässä Ruotsin raja ulottui Karjalan kannakselle saakka virallisestikin vuodesta 1323 alkaen kuitenkin ilman Laatokan rantoja, jotka tulivat Suomen osaksi vasta v. 1617 Stolbovan rauhassa osana Käkisalmen lääniä. Suomi oli siten osa Ruotsin valtakuntaa, suomalaiset taistelivat Ruotsin joukoissa sekä Venäjällä että Saksassa (hakkapeliitat).

Vanhan Suomen vaiheita

Ison vihan aikana 1710-21 Venäjä miehitti koko Suomen. Uudenkaupungin rauhassa 1721 Viipurin lääni liitettiin Venäjään käytännössä nykyistenkin rajalinjojen mukaisesti. Pikkuvihan jälkeen 1743 raja siirtyi lännessä Kymijokeen, jolloin myös Lappeenranta ja Savonlinna tulivat ympäristöineen Venäjän alamaisuuteen. Tätä aluetta alettiin kutsua nimellä Vanha Suomi.

Vaikka valtakunta oli vaihtunut, ei elämä aluksi näyttänyt muuttuneen kovinkaan paljon. Ruotsi säilyi pitkälti virkamiesten kielenä. Viipuri oli tärkeä kansainvälinen kauppakeskus, joka vei yhdessä Haminan kanssa enemmän puutavaraa ulkomaille kuin entinen ”ruotsalainen” Suomi yhteensä. Pääosa väestöstä oli luterilaisia venäläisten ja Laatokan itäpuolisten suomalaisten ollessa ortodokseja.

Rauhan aikaa kesti vuoteen 1788 saakka, jolloin käytiin kaksi vuotta ns. Kustaan sota. Rajat pysyivät kuitenkin ennallaan Suomen sotaan 1808 saakka, jolloin venäläiset valloittivat vuoden loppuun mennessä koko Suomen. Keisari Aleksanteri I antoi Suomelle autonomian ja lupasi pitää voimassa Ruotsin vallan aikaiset lait. Viipurin lääni jäi kuitenkin vielä pariaksi vuodeksi Venäjään ja liitettiin Suomeen v. 1812.

Lähes 100 vuotta suoraan Venäjän vallan alaisena jätti jälkensä usean sukupolven elämään. Moni asia muuttui. Venäläinen oikeusjärjestelmä toimi toisin kuin totuttu ruotsalainen. Ehkä kaikkein merkittävin muutos oli venäläiseen maanomistuksen järjestelmään siirtyminen, joka kosketti varsin suurta kansanosaa.

Lahjoitusmaajärjestelmä

Ruotsin kuninkaat olivat kautta aikojen jo lahjoitelleet (palkanmaksun asemesta) maita ja taloja Suomessa ansioituneille upseereille ja muille suosikeilleen. Sama tapa oli voimassa myös Venäjällä, jolloin paine uusiin lahjoitusmaihin kohdistui erityisesti lähellä valtakunnan pääkaupunkia Pietaria lähellä olevaan Vanhaan Suomeen.

Karjalassa oli lahjoitusmaita suhteellisen paljon jo Ruotsin vallan aikanakin. Esimerkiksi Tervajoen kartanot olivat sopivasti ns. Kuninkaantien varrella ja Muolaassa taas lähellä Venäjän rajaa. Vuoden 1799

papiston avulla tehdyn väestönlaskennan mukaan Vanhan Suomen alueella oli 185 000 asukasta, joista 55 500 asui lahjoitusmailla.

Jyrki Paaskoski on v. 1997 ilmestyneessä väitöskirjassaan käsitellyt varsin perinpohjaisesti Vanhan Suomen lahjoitusmaakysymystä. Keskeinen kysymys suomalaisten lahjoitusmaiden talonpoikien osalta oli se, olivatko he venäläiseen tapaan maaorjia vai ei. Yleisesti hyväksytyn määritelmän mukaan maaorjilla ei ollut oikeutta muuttaa pois tiloiltaan ja maanomistaja määräsi heidän veronsa. Aivan näin huonosti asiat eivät kuitenkaan olleet Vanhan Suomen lahjoitusmailla.

Talonpoikien asema oli sikäli hankala, että tsaarintantamien lahjakirjojen sanamuotojen mukainen omistusoikeuden määrittely vaihteli eri aikoina. Aluksi maanomistus liittyi kiinteästi virkaan ja tilat palautuivat lahjan saajan (donataarin) kuoltua valtiolle. Nämä taas tulkitsivat saaneensa omistusoikeuden myös maahan, vastoin keisarien, ruotsalaisten lakien ja talonpoikien käsityksiä. Oikeudessa taas Turussa ja Uppsalassa tutkintonsa suorittaneet Viipurin kuvernementin juristit nojasivat käsityksensä ruotsalaisiin oppeihin, mikä rohkaisi talonpoikia puolustamaan oikeuksiaan lakituvassa.

Lahjoitusmaiden isännät vaihtuivat 1700-lopun loppulla kauppiaksi ja alemmaksi virka-aateliksi. Työn luonne alkoi myös muuttua, maanviljelyksen rinnalle syntyi sahalaitoksia, kivilouhimoita tiilitehtaita sekä viinapolttimoita kapakoineen. Lisääntynyt ulkomaankauppa vilkastutti laajemminkin lähinnä Viipurin seudun kehitystä, mutta muualla taloudellinen ja henkinen kehitys heikkeni.

Paaskoski toteaa, että suurimpien lahjoitusmaiden isännät asuivat Venäjällä linnoissaan eivätkä edes käyneet alueella. Toisaalta suurissa hoveissa tarvittiin yhä enemmän työvoimaa, mikä puolestaan johti riitoihin, lakkoihin ja oikeustoimiin. Isännät valittivat talonpoikien kaatavan metsää omin luvuin ja vetävän tukkeja myyntiin Pietariin asti.

Vanhan Suomen verotus muotoutui vähitellen jo ennen vuoden 1721 rauhan solmimista. Vuosina 1727-28 suoritettiin verotarkistus kylä kylältä pappien ja paikallisten talonpoikien avulla. Vaikka verot olivat monessa tapauksessa hyvinkin raskaita, ne eivät Paaskosken mukaan sittenkään olleet niin kovia kuin Suomen ruotsalaisella puolella samaan aikaan. Suurin ongelma oli se, että donataarit tarvitsivat apua pelloilla ja rahdinajossa silloin, kun talonpojilla oli itsellään samat työt käynnissä. Toinen ongelma oli sotien päättymisen jälkeen niin tyypillinen tilanne: väestön lisäys. Täyteen ahdetut talot eivät elättäneet nopeasti kasvanutta väkimäärää.

Lahjoitusmaiden olosuhteista on ollut monenlaisia ja yleensä synkempiä käsityksiä, mitä Paaskosken väitöskirjasta ilmenee. Suomalaisen lahjoitusmaan talonpoika oli eri asemassa kuin vastaava venäläinen: hän ei ollut maaorja vaan oli vapaa muuttamaan ja hänellä oli oikeus ajaa asiaansa oikeudessa sekä tarvittaessa valittaa ylimpään oikeusasteeseen saakka Pietarissa. Avustajiensa avulla he myös näin tekivät.

Vanhasta Suomesta Suomen suuriruhtinaskuntaan

Venäjän keisari Aleksanteri I oli myöntänyt Suomelle autonomian, mutta Vanha Suomi jäi aluksi sen ulkopuolelle. Joulukuussa 1811 keisari antoi kuitenkin julistuksen Viipurin kuvernementin liittämisestä Suomeen. Sen syntyyn oli ratkaisevasti vaikuttanut keisarin suosikki, Suomen komitean puheenjohtaja Gustav Mauriz Armfelt, joka oli pitänyt asiaa erittäin tärkeänä Vanhan Suomen asukkaiden lainsuojan sekä heidän henkisen ja taloudellisen tilanteensa kannalta.

Karjalan kannaksella oli jo sen maantieteellisestä asemasta johtuen Ruotsin vallan aikana tavallista enemmän kartanoita ja kruununtiloja. Venäjän vallan aikana ne lisääntyivät entisestään, jolloin ne muuttuivat pääosin lahjoitusmaiksi. Esimerkiksi Kivennavalla keisari lahjoitti jo kesken sodan 1710 25 kylää lahjoitusmaaksi. Muolaassa taas ennestään mm. Lindwed Hästeskollla 1600-luvun alussa läänityksenä ollut kuninkaankartano muuttui nyt keisarin lahjoitusmaaksi. Tällöin viiden suuren kartanon omistus siirtyi 1710 venäläisille sotapäälliköille, joista eräs siirsi Kyyrölään ja Parkkilaan 200 venäläistä maorjaa.

Lahjoitusmaakysymykseen saatiin merkittävä korjaus v. 1817, jolloin keisari hyväksyi Suomen asiain komitean ehdotuksen, jolloin kruununtiloina olleisiin tiloihin piti niitä viljeleville talonpojille myöntää hallintaoikeus. Kaikkiaan 2400 tilaa käsittävistä lahjoitusmaista vain 145 todettiin olleen lahjoituksen aikaan autioina tai rälssitiloina, jolloin suurin osa Vanhan Suomen talonpojista sai takaisin oikeuden omaan maahansa.

Muolaan suurten lahjoitusmaiden tilanne muuttui kuitenkin vasta 1870-luvulla, jolloin valtio osti lahjoitusmaasta 12 789 hehtaaria. Talonpojat saivat ostaa oman maatilansa halpakorkoisten lainojen turvin. Useimmat kartanot jäivät kuitenkin vielä varsin suuriksi. Esimerkiksi Pällilään jäi vielä n. 1000 hehtaaria maata. Komeassa Kuusaan hovissa taas vietti lapsuutensa kuuluisa neuvostodiplomaatti Madame Kolontay, joka on muistelmissaan kuvannut kartanon elämää.

Koskelaiset Vanhassa Suomessa

Lahjoitusmaat eivät ulottuneet silloiseen Vahvialan kylään, jossa oli neljä taloa, yhteiseltä pinta-alaltaan 2 550 hehtaaria. Niistä Koskelan talon osuus oli 700 ha.

Kuten edellä jo todettiin Ruotsin vallan aikaiset järjestelmät toimivat myös Vanhassa Suomessa. Jo 1723 pidettiin - tietenkin verotusta varten - väes-tönlaskenta, jolloin Vahvialan kylän talossa n:o 4 Koskela, oli 9 henkeä. Lisäksi todettiin, että asukkaat omistavat lisäksi autiotilan Nurmissa. Talossa oli neljä veljestä, joista Risto muutti 1729 Nurmin autiotilalle. Koskela jaettiin tilalle jääneen kolmen veljeksien perillisten kesken tilojen jakamiskiellon kumouduttua vasta 1845.

Risto omaksui sittemmin sukunimekseen Nurmi. Hänen jälkeläisensä eleivät tilalla vuoteen 1816, jol-

loin se otettiin lahjoitusmaaksi. Tai sitten se vaihdettiin vapaaehtoisesti, sillä entiset omistajat saivat tilalle Sahala N:2-nimisen tilan, joista sittemmin muodostuivat tilat Ala-Sahala ja Kalliola.

Verottaja tutustui Vahvialan tiloihin uudelleen 1769, jolloin E.C. Calonius laati ruotsinkielisen selvityksen kylän tiloista ja asukkaista. Koskelan tilalla, jota isännöi Matti Koskelainen, oli väki lisääntynyt. Nyt siellä oli jo 29 asukasta neljässä perheessä. Alle 16-vuotiaita lapsia oli 21, joista 4 oli tyttöjä ja 17 poikia. Miesvaltaista oli suku, mistä johtuen moni pojista meni sittemmin eri puolille pitäjää kotivävyiksi. Hevosia oli 7, lehmiä 18, nuorta karjaa 8 ja 24 lammasta. Näitä tietoja on kuvattu aikaisemmin pariinkin otteeseen lehdessämme Eva-Liisa Maamiehen tutkimusten pohjalta.

Heikki Koskelainen

Kirjoitusta varten tutustuttu mm. Jyrki Paaskosken väitöskirjan englanninkieliseen yhteenvedoon sekä Sirkka Karskelan kirja-arvosteluun väitöskirjasta Genos-aikakauskirjassa. Lisäksi Muolaan pitäjän internet-sivuilla on Sirkka Karskelan asiaa koskeva selvitys.

Vanhoja arvoituksia

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimittamassa vanhojen arvoitusten kirjassa todetaan arvoitusten olevan vanha ja laajalle levinnyt perinnelaji, joka levinnyt useimmille kansoille sekä kirjallisena että suullisena perinteenä. Arvoituksia esiintyy myös Raamatussa ja juutalaisten pyhässä kirjassa Talmudissa.

Suomalaiset perinteelliset arvoitukset liittyvät aihepiiriltään maatalousmiljööseen, jossa perinnelaji syntyi. Nykyajan kaupunkilaiselle saattavat siten monet esineet ja tehtävät olla hyvinkin outoja. Toisaalta arvoitusperinne on täysin muuttunut elintapojemme muuttumisen myötä.

Seuraavassa esitetään muutamia vanhoja ja vanhemmalle välle ehkä hyvinkin tuttuja arvoituksia.

Mikä se on:

1. Aamulla kulkee takaperin, illalla etuperin.
2. Aamun neljällä, päivän kahdella ja illan kolmella jalalla.
3. Aina tehdään ahkerasti, valmiiksi ei tule milloinkaan.
4. Alimmainen ähkää, päällimmäinen löyhykää.
5. Edestakaisin kulkee, paikaltaan ei pääse.
6. Enkeli kirkuu keskellä kylää profeetan vaatteet päällä.
7. Ensin nahka nyljetään, sitten villat keritään.
8. Hampaat on, mitään ei syö.
9. Hongasta takki, raudasta napit.
10. Huutaa yöt, huutaa päivät, ei koskaan apua saa.

Vastaukset sivulla 12

Kevät ja kesäkuu 1944 Viipurissa

Sodan jälkeen meni monta vuotta kyllästymiseen saakka miesten sotamuistoja kuunnellessa. Evakko- matkoista taas puhuttiin meidän evakoidenkin kesken vähemmän; mitäpä sitä yhtä kurjuutta muistelemaan. Itselleni ovat kuitenkin nyt 61 vuotta sitten tapahtuneet kesän 1944 tapahtumat nousseet uudelleen pintaan. Näkökulma on suppea, 10-vuotiaan pojan, joten olen joutunut sitä hiukan kirjatiedoilla laventamaan.

Hiekan koulu 1992

Saunalahden koulu 1930-luvulla

Asuimme kesäkuusta kesäkuuhun 1942-44 Viipurin Hiekan-Pikiruukin alueella, hiukan yli yhden kilometrin päässä linnuntietä Viipurin linnasta. Tänä aikana ehdin käydä kolmea kansakoulua, ensin vuoden Hiekan koulua, jota jo äitini oli aikanaan käynyt. Seuraavaksi luokkamme siirtyi Likolammille. Sinne ei ollut kovinkaan pitkä matka oikotietä uudempaan ja tilavampaan Saunalahden kouluun. Täällä ehdimme käydä vain hiukan toista lukukautta kunnes joskus helmikuussa Viipurin koulut otettiin sotilaskäyttöön ja oppilaat internoitiin kaupungin ulkopuolelle.

Lempi Koskelainen poikansa Heikin kanssa Viipurissa 1942.

Oman perheeni ratkaisu oli kuitenkin se, että muutin kevään ajaksi setäni perheeseen ja jatkoin koulua maalaiskunnan puolella Porkansaaressa yhdessä serkkuni Eeron kanssa samalla luokalla. Tästä koulusta ei juuri muita muistoja ole jäänyt kuin se, että minulle ei kaupunkilaisena voitu antaa vihkoja kunnan puolesta kuten muille oppilaille. Koulumatkat ovat paremminkin jääneet mieleen.

Talvi 1944 oli melko kova ja niinpä varsin pitkään hiihdimme kouluun oikotietä jäätä pitkin Ahokkaalta Porkansaareen. Matkan varrella oli myös tällöin autiona ollut Krohnin suvun Kiiskilän kartano, jonka komeilta portailta taisimme myös muutaman keran laskea suksilla. Jäiden lähtö antoi myös mahdollisuuden näin jälkikäteen varsin vaaralliselta tuntuvaan jääautoilla seilaamiseen.

Jäitä pitkin kävimme myös parina viikonloppuna Viipurissa vanhempia katsomassa. Suksilla sekin matka sujui mukavasti eikä etenäkään menomatalla ollut eksymisestä pelkoa, kun pidimme Viipurin linnan tornin näkyvissä. Laivaväyliä ei siihen aikaan tarvinnut talvella pelätä; Viipurin satama oli kevättalvella tiukasti jäässä. Muistan vieläkin lähtöhetken haikean ikävän, mutta palattava oli. Niinpä sitten päivän jo alkaessa hämärtää käännyimme paluumatkalle pitkin Viipurinlahtea maamerkkejä seuraten Ahokkaan kylään. Aika suoritus kahdelta 10-11-vuotiaalta, mutta toisella tavalla, luontoa seuraten olivat silloiset lapset kehittyneet.

Tällöin jo 35-vuotias isäni oli jossakin vaiheessa saanut siirron Viipuriin armeijan huoltojoukkoihin. Niinpä hän saattoi parina päivänä viikossa käydä kotona. Ollessani Ahokkaalla hän tuli yhdessä äitini kanssa sinne, jolloin samalla kävimme katsomassa hänen serkkuaan Vainikan Mikkoa perheineen.

Vainikalla olin ensi kertaa oikeassa maalaistalossa. Muistan kuinka suunnattomasti nautin heinäladossa hyppimisestä Vainikan Ilmarin ja häntä hiukan nuorempien tyttöjen kanssa. Maalla myös aisti sään vaikutukset paremmin kuin kaupungissa. Toukokuun puolivälissä satoi yhtenä päivänä niin paljon lunta, että luonto näytti hetken aikaa aivan talviselta.

Kesäkuu

Kesäkuun alussa alkoi jännitys jollakin tavoin lisääntyä, mutta hyökkäyksen alkaminen kesäkuun 10. päivänä oli kuitenkin täydellinen yllätys meille siviileille mutta myös sotilasjohdolle. Tosin aktiivipalveluksessa ollut setäni Heikki oli varmistanut meille pahan päivän varalle asunnon Korialta jo maaliskuussa. Sinne emme kuitenkaan lähteneet. Jälkeenpäin olen myös oivaltanut sen, miksi isäni komennus Viipurissa päättyi niin yllättäen. Häntä tarvittiin myöhemmin Talihtalassa venäläisten hyökkäystä torjumassa.

Venäläisten suurhyökkäystä Kannaksella tukivat tuhoisat pommitukset Viipurissa. Rautatieasemalla räjähti pommin saanut ammusvaunu, josta lentäneet ammuksiset sytyttivät lahden toisella puolella Hiekassa sijainneen Vekrotniemen sahan lautatarhoineen tuleen. Valtava tulipalo kuumensi koko kaupunginosaa, mutta ei onneksi kauempana sytyttänyt uusia paloja. Asuimme ehkä puolen kilometrin päässä Pikiruukin puolella, missä tulipalon loimu näkyi ja kuumuus tuntui kuin palo olisi ollut aidan takana.

Pommitukset jatkuivat tämän jälkeenkin. Itse muistan olleeni matkalla Suomenvedenkadulla sijainneeseen Viipurin Osuusliikkeen Pikiruukin myymälään, kun pommituksen painealta pudotti liikkeen jo aikaisemmin rikkoutuneiden ikkunoiden tilalle laitetut pahvit pihalle. Ilmeisesti pommituksiin jotenkin tottui, sillä olimme kuitenkin varsin rauhallisia. Osaltaan tämä varmaankin johtui siitä, että emme tienneet tilanteen vakavuutta.

Varsin nopeasti kävi ilmi, että lähdettävä oli. Ilmeisesti evakuoinnin organisointi ei ollut kovin tehokasta, koska päätimme lähteä tavallaan omin avuin liikkeelle vuokraisäntämme Itkosen perheen kanssa. Ehkä päätökseen vaikuttivat myös rautateiden pommitukset, joissa ei myöskään siviilien henkiä säästynyt. Itkoset olivat olleet talvisodan aikana jonkin aikaa Suomenniemellä ja olosuhteet tuntevina päättivät nytkin lähteä siihen suuntaan. Maalta kotoisin olevina heillä oli Pikiruukissakin hevonen, lehmä ja lampaita. Niinpä tunsin itseni hyödylliseksi lampaiden hoitajaksi matkatesamme kävellen Tiehaaran kautta Lappeenrantaa, Savitaipaletta ja Suomenniemeä kohti.

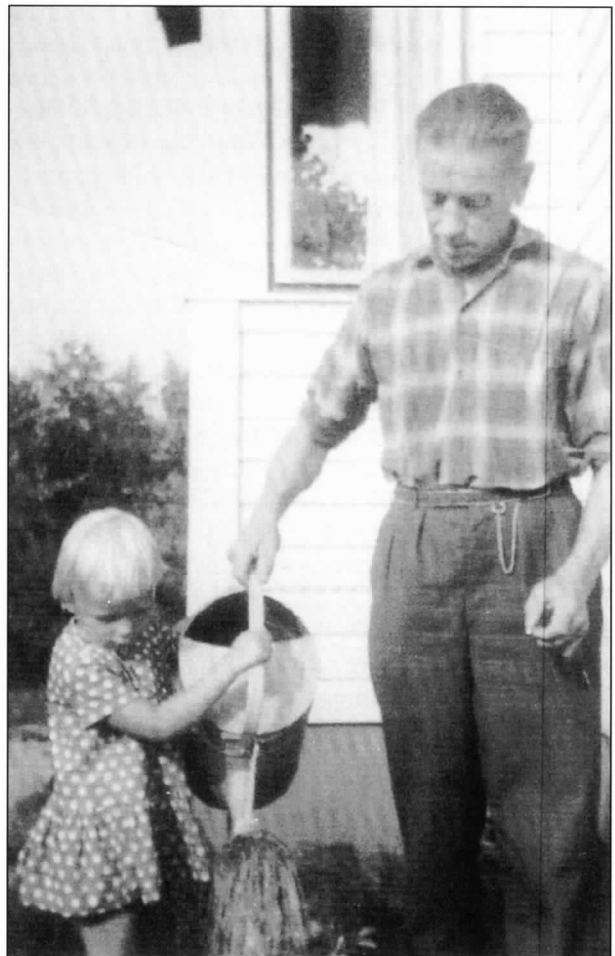
Ensimmäinen levähdyspaikkamme oli Tienhaaran jälkeen jonkin ison talon pihassa, jossa oli kenttäreittiä puuhakkaine lottineen ruokaa jakamassa. En muis-

ta millaisia päivämatkoja teimme ja miten nukuimme, mutta niin vain kävimme tulimme vähitellen Savitai-paleelle Jurvasen kylään, josta äidinäitini oli aikaan lähtenyt maailmalle. Sinne hän nytkin oli jollakin tavalla päässyt ja asui serkkunsa talon aitassa. Me jatkoimme kuitenkin edelleen Kuolimojärven länsirantaa pitkin Suomenniemelle Kiesilän kylään.

Kiesilässä olikin taas kenttäreittiä vastassa ja tunsimme olevamme ystävien parissa. Ensi hätään meilekin osoitettiin äidin kanssa asunto ehkä viiden kilometrin päässä olevasta Puolaniemestä. Sinne jäimmekin lopulta vuodeksi. Itkoset jatkoivat matkaa Mikkeiliin, mistä perheen isälle löytyi työtä poliisina. Mihin lampaat ja muut kotieläimet sijoitettiin, sitä en enää muista.

Suhteet Itkosiin olivat hyvät. Minua muutaman vuoden vanhempi Lauri oli kuin isovelji ja hänen pikkusiskonsa Leena kuin sisko minullekin. Seuraavana kesänä oli viikon ajan heidän luonaan Mikkeliissä Maaherankadulla juuri samaan aikaan kuin atomipommi pudotettiin Hiroshimaan. Seurasimme tätä myös paikallisen valtalehden Länsi-Savon ikkunassa olevista uutisista ensimmäisine valokuvineen. Tästä kauniista, lämpimästä viikosta on ikuisiksi ajoiksi jäänyt mieleeni Mikkelin silloinen puutaloidylli ja sen vastapainona atomipommin varjo valtavine tuhoineen.

Heikki Koskelainen

Anu-Leena Koskelainen isoisänsä Juhana Koskelaisen kanssa puutarhatöissä.

TUNTEMATON TERVAJOKI

Tervajoen kylä sijaitsee samannimisen joen suussa Viipurinlahden rannalla valtatievarrella noin 15 km Viipurista lounaaseen. Se kuului Viipurin laajaan maalaiskuntaan ja vuodesta 1924 lähtien Vahvialaan.

Kirjoittaessani kesällä 2005 valmistunutta kirjaa Koskelaisen suvun Tervajoen haaran vaiheista perehdyin myös Tervajoen historiaan. Törmäsin heikosti tutkittuun aiheeseen ja moneen minulle entuudestaan tuntemattomaan asiaan. Joitain asioita sain selville ja toisia olen selvittänyt aivan viime kuukausina, mutta Tervajoen historiaan kätkeytyy vielä monia salaisuuksia. Muutamia niistä on tässä tarkoitus valaista ja jättää aiheesta kiinnostuneiden mietittäväksi.

Alkuaikoja

Aivan kylän eteläosasta Repolan rajalta Retsuon ja Muistolahden väliseltä harjulta on Neuvostoliiton aikana 1983 löytynyt noin 250 säännöllisesti järjestettyä kivikasaa. Venäläiset ovat niitä hieman tutkineet ja pitäneet jopa viikinkihautoina. Se panisi Viipurinlahden asutushistorian kerralla reippaasti uusiksi. Kasat voisivat olla myös vaikka rakennuskiviä Viipurin linnoitustöitä varten, mutta miksi ne on koottu kauniisti metsään, eikä viety suoraan proomuihin ja Viipuriin?

Kylän synty ajoittuu 1300-luvulle. Siitä on todisteina veroluettelot 1430 alkaen ja tiedot Viipurin maaseurakunnalle lahjoitetusta maatilasta (prebenda) ja siinä asuneista papeista 1415 alkaen. Kolmas hieman hätkähdyttäväkin tieto löytyi uudesta Viipurin läänin historia II:sta (sivu 163). Tallinnan kaupungin asiakirjojen mukaan Tervajoen Melnicht Linscheden veli Magnus kuoli Tallinnassa 1438. Häneltä jäi perintöä selvitetäväksi.

Tästä uskaltanee tehdä sen johtopäätöksen, että kylästä käytiin tuolloin kauppaa Tallinnaan ja ehkä muuallekin. Ilmeisesti Melnicht ja Magnus olivat kauppiaita tai laivureita, jotka veivät Tallinnaan kotikylästään tervaa (mitäs muuta!) sekä ehkä vuotia, turkiksia, talia ja kalaa. Tallinna oli tuolloin Hansaliittoon kuuluva vilkas kauppakaupunki, joka kokosi suuret määrät tuotteita. Ne vietiin edelleen Keski-Eurooppaan.

Voidaan olettaa, että kuormauspaikkana oli Tervasaari. Nimistä päätellen Magnus ja Melnicht olivat ruotsalaisia tai ainakin ruotsinkielisiä, kenties jonkin papin lapsia? Katolisen kirkon papeilta oli avioliitto kielletty, mutta prebendoilla papeilla oli yleensä emännöitsijä lapsineen.

Tämä talonpoikaispurjehdus kiellettiin Kustaa Vaasan hallitessa ja kauppa keskitettiin määrättyihin kaupunkeihin.

Rälssiajan kiemuroita

Sitkeään tarinaan Knut Possen Tervajoen omistuksista 1400-luvun lopulla ei ole löytynyt vahvistusta. Jostain se on kuitenkin saanut alkunsa. Onko mahtava valta-herra ohi kulkiessaan ihastunut Tervajoen maisemiin ja kenties levähtänyt prebendassa pitempäänkin?

Kylän läänittäminen Lindwed Klaunpoika Hästeskolle (aateloitu 1602) ja hänen veljelleen Märtenille 1606 on varma tieto. Läänitykseen kuului myös Muolaan kartano (Målagård), joka oli suvun tämän haaran pääpaikka. Lindwed oli värvätyn Karjalan Knaapilipuston (saks. Knabe = poika) ratsumestari eli kapteeni. Hänen miehensä saivat maata ratsupalvelusta vastaan. Heitä sanottiin myös maarakuunoiksi.

Märten kaatui jo 1605. Lindwed puolestaan sai surmansa Pihkovassa (Pskov) vuonna 1615 Venäjän sodan viimeisessä piirityksessä. Sukukirjassa olen arvelut tietoa vääräksi, mutta sotkin Lindwedin samannimisen vanhemman velipuolensa kanssa.

Lindwedin naimaton tytär Carin on asunut Tervajoella, koska sai siihen säterioikeuden 1643. Veli Anders ilmeisesti isännöi Målagårdia. Hän kuoli 1660. Andersin poika Lennart sai Tervajoen sisarusuutena. Hän kaatui Lundin taistelussa 1676. Myös hänen poikansa Leonard palveli upseerina ja yleni kapteeniksi. Hän on asunut Tervajoella ja lienee kylän krouvin perustaja 1670-luvulla. Leonard oli viimeinen Hästesko Tervajoella. Hän kuoli 1738 Perniössä.

Näyttää siltä, että Leonard on joko myynyt Tervajoen, tai se on joutunut avioliiton kautta Rehbinderin suvulle. Se oli voimissaan myös Karjalassa, missä mm. eversti Hans Henrik Rehbinder toimi 1690-luvulla Karjalan ratsurykmentin komentajana. Rehbinderien omistus jäi hyvin lyhyeksi. Rälssimaiden reduktio eli peruutus 1685 palautti entiset tilat talonpojille ja kartanon kruunutilaksi. Siitä tuli Karjalan jalkaväkirykmentin komentajan virkatalo.

Komentajina toimivat vuodesta 1689 everstit Z. Aminoff ja vuodesta 1700 G.A. Mellin. Virkaan kuuluvia palkkatiloja oli mm. Muolaassa, joten ei tiedetä asuivatko korkeat herrat pysyvästi Tervajoella. Lisäksi käytiin Suurta Pohjan sotaa jo vuodesta 1700. Sen jälkeihin jäi myös Tervajoki. Kylä tuhottiin sahoineen ja kartanoineen perusteellisesti 1710. Menikö tuolloin myös virkatalo maan tasalle ja saiko paikka siitä nimeksen Sorronmäki?

Lahjoitusmaat

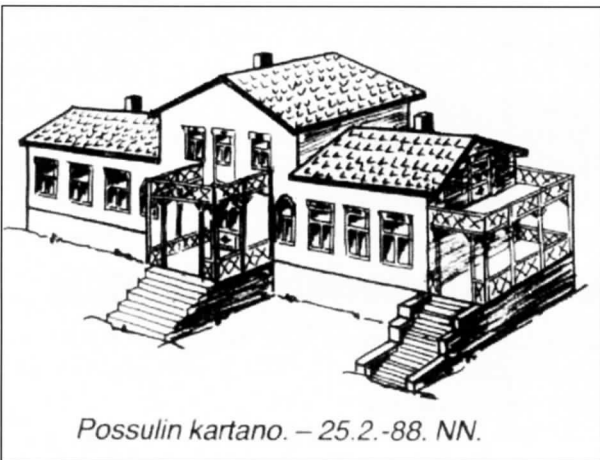
Tervajoen maat olivat Venäjän vallan alkuaikoina jälleen talonpojilla. Kaikesta päätellen kartanoa ei katsottu kuitenkaan talonpoikaismaaksi, kun pääosa muuta Tervajokea v. 1795 lahjoitettiin insinöörikapteeni Oppermanille.

Tervajoen vaiheista Ison Vihan ajasta 1850-luvulle ei ylipäätään ole juuri tietoja. Tervajoen kartano oli ehkä jo 1830-luvulla, mutta viimeistään 1850-luvulla, viipurilaisen Buetzowin kauppiassuvun hallussa. Von Mendtin suku rakensi oman Paronin hovinsa lahjoitusmailleen joen länsirannalle. Nämä kartanot yhdistyivät 1900-luvun alussa. Siitä johtuu, että ne helposti sotketaan keskenään. Varsinkin kun Paronin hovin päärakennus länsirannalla paloi vuosisadan vaihteessa. Vuoteen 1940 päärakennuksena palveli entinen metsästyshuvila joen itärannalla, siis Tervajoen kartanon vanhalla ydinalueella.

Kolmas kartano Possenlinna rakennettiin käsitykseni mukaan vasta 1850-luvulla. Se oli kuitenkin 1800-

Tervajoen kartano, (Alahovi) (Kerttu Tornainen)

Possulin kartano. – 25.2.-88. NN.

Possulin kartano. Paloi vuosisadan vaihteessa.

luvun lopulla ja 1900-luvun alussa Frans Tamlanderin vuokrakaudella Tervajoen suurin kartano. Siitä johtuu, että sitä on pidetty alkuperäisenä Tervajoen kartanona.

Sotien salaisuudet

Tervajokea ei vallattu kummassakaan sodassa. Suomalaisen joukkojen lisäksi sitä puolusti virolainen vapaaehtoisrykmentti kesällä 1944.

Vähän tunnettu lienee saksalaisen Greif- (aarnikotka) divisioonan osuus Tervajoen puolustuksessa. Tämä 122. Divisioona tuli Tervajoelle heinäkuun alkupäivinä 1944. Yhdessä Ratsuväkiprikaatin, suomalaisen tykistön ja molempien maiden ilmavoimien kanssa se torjui puna-armeijan ylimenohyökkäyksen 5.7. Yhden saksalaisen rykmentin esikunta oli Tervajoen koululla.

Venäläiset uusivat hyökkäyksen vielä 9.7. Se päättyi nytkin täystyrmäykseen. Pieni määrä votkalla rohkaituja punasotureita pääsi Harjuniemen kärkeen, jossa heidät otettiin vangeiksi. Satojen hyökkääjien luut lepäävät Viipurinlahden pohjassa tälläkin alueella. Hyökkäystä ei enää uusittu, vaan rintama rauhoittui sodan loppuun. Saksalaisten vierailu päättyi heinäkuun loppussa. Sakkijärvellä olevalle hautausmaalle jäi 50 sankarivainajaa

Pienenä erikoisuutena voitaneen vielä mainita muistorikkaan VPK:n talon tiettävästi viimeinen tilaisuus ennen neuvostoaikaa. Sen järjestivät saksalaiset heinäkuussa. Esiintyjänä oli mm. Mährisch-Ostraun valtionbaletti. Esiityksen päätyttyä soreat tytöt hyppäsivät korit kädessä lavalta ja keräsivät rahaa. Hyvä tuotto luovutettiin Karjalan evakkojen hyväksi. Tämä ei taida täysin sopia siihen kuvaan, joka saksalaisista on luotu ja ylläpidetty viime vuosiin asti. Ainakin Tervajoen puolesta he tekivät parhaansa.

Venäläinen Tervajoki

Itse asiassa kylän vaiheet ovat varsin tuntemattomia myös Neuvostoliiton ja Venäjän valta-aikana. Väli rauhan aikana kylässä oli kolhoosi tai valtiontilan osa. Se ei ehtinyt saada paljoa aikaan, kun lähtö tuli.

Myöhemmin kylä oli Bolshoje Pole eli ”Suuri Pelto” nimisenä kolhoosina. Haja-asutusalueen talot purettiin 1950-luvulla ja joitakin siirrettiin kylän keskustaan. Sen rappion tietää jokainen paikalla käynyt. Ankeutta lisäävät kolhoosin ränsistyneet karjarakennukset Paronin Hovin kivenavetan vieressä.

Myös venäläiset löysivät Tervajoelta salaisuuden. Kylän edustalla olevasta Mustasaaresta löytyi betonirakenteita. Paikalla arveltiin olleen keskitysleirin kidutuskammioineen. Totuus on kuitenkin arkisempi. Saari oli jo keisarin aikana rannikkotykistön ruutivarasto. Suomalaiset käyttivät sitä merivoimien miina-varastona. Kammioissa kituivat siis vain ruutilataukset ja merimiinat. Keskitysleirit ja kidutuskammiot olivat kyllä neuvostoarkea.

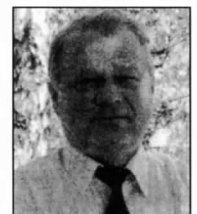
Tuntematon nykyisyys

Olen mielessäni usein verrannut menetettyä Karjalaa tarinaan muinaisesta Atlantiksesta. Se on kadonnut merten syvyykseen. Samalla tavalla uppoaa entinen Karjala vähitellen historian hämäryyteen. Karjalassa syntynyt ja elänyt sukupolvi on väistymässä. Nuorimmatkin ovat eläkeiässä. Omakohtaisia muistoja on enää harvalla.

Jotenkin lohdullista Tervajoen kohtalossa on se, että viimeisin tieoikaisu ohittaa kylän hieman entistä kauempaa. Päätiestä ohi ajava ei kylää lainkaan huomaa. Ehkä se onkin parasta. Antaa metsän peittää huonon hoidon jäljet vanhasta kotikylästä, kuten meri peittää Atlantiksen. Ehkä joskus tulevat uudet raivaajat ja aloittavat taas alusta, kuten kaukaiset esi-isämme lähes 800 vuotta sitten.

Ehkä tämä kirjoitus edes hieman valottaa niitä salaisuuksia, jotka kylän historia sisältää ja jotka taitavat enimmäkseen jäädä ikiajoiksi selvittämättä.

Ilmo Kekkonen (ent. Pukki).

jatkuu sivulla 10

Huomautus: Kirjoittaja on syntynyt Tervajoella v. 1938 Toivo ja Meeri (o.s. Koskelainen) Pukin poikana. Hän on kesällä 2005 julkaissut sukukirjan Neljätoista polvea - neljäsataa vuotta. Se kuvaa Mikko ja Emma Koskelaisen (o.s. Sahamies) sukuhaaran vaiheita Koskelasta ja Tervajoelta Porvoon seudulle.

Uudisraivaajaparikunta 1930-luvulta. Mikko Koskelainen rapiturkissaan ja Kilpitupakka suussa, päässään "koivistolainen", käsissä omatekoiset rukkaset, yllään sarkahousut, kotikutoinen villapaita ja kaulahuivi sekä jalassaan kumiteräsaappaat. Siinäpä asua kerrekseen. Saivat keivata myös valokuvaan. Emma emäntä sen sijaan pisti ylleen puhtaan kokoesiinan. Muuten asu on sen ajan arkinen. Mikko kävi kantotoissa 25 kesää raivaten siinä ohessa Riuskankallion tilan. Ensimmäinen on satanut maahan syksyllä 1939 ja mutaman kuukauden raskaiden päivien jälkeen edessä oli evakkotie.

Kuva Tervajoki-kirjasta.

Anton Pukin talo. Talon edessä vasemmalla Osmo Toivonpoika (nyk. Kekkonen) Erkki Siviänpoika ja Ilmo Toivonpoika (Kekkonen) Kuva vuodelta 1934. Vuonna 1988 Osmo on maansiirto Kekkonen toimitusjohtaja ja Ilmo everstiluutnantti evp. Kuva Tervajoki-kirjasta.

Parmakallion talo 1939.
(Urho Kekkonen arkistosäätö)

Urho Kekkonen ja Vahviala

Kainuusta lähtöisin oleva Urho Kekkonen oli jo ennen presidentiksi tultuaan ehtinyt olla monessa mukana. Kansanedustajaksi hänet valittiin Viipurin vaalipiiristä v. 1936 vaaleissa oman vaaliliittonsa korkeimmalla äänimäärällä. Hän oli ollut myös edellisissä vaaleissa ehdokkaana, mutta jäänyt silloin valitsematta. Yhteishenkilönä hänellä oli silloinen maalaisliiton piirisihteeri ja tuleva Maakansan päätoimittaja Pentti Sorvali.

Osoittaakseen sitoutuneisuuttaan vaalipiiriinsä hän myös hankki maatilan Vahvialan Hiivaniemen kylästä sekä piti ennen vuoden 1936 vaaleja 50 puhetilaisuutta. Hän teki myös 9.9.1936 eduskunta-aloitteen Vahvialan ja Ylämaan välisen maantien rakentamiseksi.

Hiivaniemen kylä oli aikaisemmin kuulunut Lappeen seurakuntaan, mutta kyläläiset halusivat parempien yhteyksien takia liittyä uuteen v. 1921 perustettuun Vahvialan kuntaan. Hiivaniemi oli Vahvialan pienin kylä, jossa oli 180-200 asukasta. Kylä sijaitsi Vainikkalan aseman tuntumassa. Tilat olivat pienehköjä ja ilmeisesti melko pieni maanviljelystilaksi oli myöskin Kekkonen ostama Paarmakallion tila.

Tietoa Kekkonen tilasta ja elämästä siellä on ollut varsin niukasti saatavilla. Parhaan kuvauksen siitä saa sittemmin julkistetusta Kekkonen kirjeenvaihdosta vaimonsa Sylvin kanssa.

Vuoden 1939 elokuun alussa Sylvi kirjoittaa Urholle Hiivaniemestä kauhistellen talon korjaukseen menevää tavarain ja rahan määrää. Eljas Kotonen oli heitä siellä autellut mm. työn alla olleen navetan rakentamisessa ja kyntötoissa. Hän oli ilmeisesti sama mies, joka oli myös Vahvialan kunnanvaltuuston jäsen siihen aikaan. Ilmeisesti tilanhoidossa oltiin tuolloin vasta alkuvaiheissa.

Hiivaniemen kylä. Telkjärven maisemaa. Taustalla oikealla Vainikkalan kylä. (Kuva Arvi Kuuluvainen)

Paarmankallion tila oli aivan uuden rajan pinnassa. Pääosa siitä jäi 1940 Neuvostoliiton puolelle, mutta Kotonen oli kesällä 1941 tehnyt heidän puolestaan heinä-latoon 20 kuorma kesällä 1941 Suomen puolelle jääneiltä pelloilta. Toiset ladot olivatkin ”rajan pahalla puolella”.

Urho itse pääsi käymään Paarmankalliolla Jatkosodan alussa elokuussa 1941 ”heti ryssien lähdön jälkeisenä päivänä”. Hän kertoo kirjessään Sylville kuinka he Valton kanssa menivät rajalle, pujottelivat piikkilangan ohi, välttelivät miinasyöttimiä ja lähtivät tietä pitkin Paarmakallioon, jossa kukaan ennen heitä ei vielä ollut käynyt. Hän kuvaa yksityiskohtaisesti miten nimeltä mainituille tutuille taloille oli käynyt, kuinka

latoja oli poltettu jne, mutta heillä asuinrakennus ja navetta olivat paikoillaan.

Asuinrakennus oli kuitenkin ollut kauheassa siivossa, tuvan ja kamarin uunit oli rikottu ja eräät ikkunat samoin. Sähköjohdot ja seinäpaperit oli myös revitty. Navetasta oli revitty kaikki puuosat ja keskellä olevat sementtikateet. Peltojen takana nouseva lammen rinte hakattu avoimeksi ja rinteen päälle oli rakennettu n. kolme metriä korkea hirsistä tehty bunkkeri vieressä olevine ampumahautoineen.

Tämä olikin Urho Kekkosen viimeisiä käyntejä Vahvialan tilallaan. On helppo ymmärtää, että hän hävityksen nähtyään oli valmis luopumaan muutenkin rasakaaksi käyneestä ”harrasteviljelijän” osastaan. Ilmeisesti Paarmankalliosta saaduilla korvauksilla hän hankki uuden helppohitoisemman tilan Kainuusta ja palasi siten nuoruutensa maisemiin..

Heikki Koskelainen

Paarmakallion pihapiiriä 1939. Pojat Taneli ja Matti Kekkonen. (Urho Kekkosen arkistosäätö)

Hiivaniemen koulu 1933.

(Irene Salo)

ONNITTELEMME!

90 vuotta

Toini Ampuja os. Koskelainen, synt. 27.7.1915 Koskelan kylässä Perämäen talossa. Sukuseuran perustajajäsen. Merkkipäivää vietettiin Kaarenkylässä sukulaisten ja naapurien läsnäollessa 30.7.

4 UUSIMAA 4.6.2001

Komentajamerkillä palkittu Ilmo Kekkonen:

Puolustushengen ylläpito tärkeämpää kuin taistelumateriaalin hankinta

ASOKLA

■ Hyvän maanpuolustushengen ylläpito on aivan tärkeä asia, vaikka kukaan ei aio mennä taistelemaan. Tämä on Ilmo Kekkonen, joka täytti Puolustusvoimien leppisaarentien polkua 31. joulukuuta 1959. Hän on ollut mukana Puolustusvoimien leppisaarentien polkua 31. joulukuuta 1959. Hän on ollut mukana Puolustusvoimien leppisaarentien polkua 31. joulukuuta 1959.

Kekkonen on palkittu Puolustusvoimien leppisaarentien polkua 31. joulukuuta 1959. Hän on ollut mukana Puolustusvoimien leppisaarentien polkua 31. joulukuuta 1959.

Ilmo Kekkonen on palkittu Puolustusvoimien leppisaarentien polkua 31. joulukuuta 1959. Hän on ollut mukana Puolustusvoimien leppisaarentien polkua 31. joulukuuta 1959.

Uusimaa-lehdessä maanantaina 4.6.2001

Raivaustalkoot ja ristinpystytys Vahvian kirkon rauniolla 15.9.1999

Vastaukset arvoituksiin

1. Uunin pelti
2. Ihminen
3. Syöminen
4. Kylpijä ja vasta
5. Ovi
6. Kukko
7. Jalkineiden riisuminen
8. Kampa
9. Ruumisarkku
10. Koski

Vuosikokous 3.7.2005

Sukuseuran vuosikokous pidettiin Vahviala-päivän juhlan jälkeen Karjalatalolla Helsingissä. Lieneekö harvinaisen kaunis sää tehnyt sen, että osanottajia oli tällä kertaa tavallista vähemmän.

Kokouksen puheenjohtajana toimi Heikki Koskelainen ja sihteerinä Pekka Koskelainen.

Tavanomaiset vuosikokousasiat hoidettiin joutuisasti; tilinpäätös kaksivuotiskaudelta 2001-2003 vahvistettiin ja johtokunnalle myönnettiin vastuuvapaus tilintarkastajien Pirjo Mäki-Kortteen ja Juhani Partasen suosituksen mukaisesti. Samoin hyväksyttiin entisiä linjoja noudattava toimintasuunnitelma vuosille seuraavalle toimintakaudelle.

Ongelmaksi todettiin Karjalan Liiton jäsenmaksun uhkaavan voimakas kasvu. Tähän astihan sukuseurat ovat tavallaan päässeet muiden jäsenten siivellä melko keveällä jäsenmaksulla. Niinpä vuosina 2006-2007 päätettiin kantaa jäsenmaksua 12 euroa nykyisen 9 euron sijaan. Tämän vastineeksi pyritään edelleenkin julkaisemaan lehteämme kaksi kertaa vuodessa.

Toinen merkittävä päätös oli seuran sääntöjen muuttaminen kolmelta kohdilta:

- määrittelemällä johtokunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi jäsenmääräksi 4-6 henkilöä ;
- muuttamalla kaikkien johtokunnan jäsenten toimikaudeksi kaksi vuotta;
- muuttamalla tilikaudeksi huhtikuu-maaliskuu.

Muutoksilla haetaan toiminnallista joustavuutta sekä jäsenten valintaan että kokousten määräaikoihin.

Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja valittiin uudelleen ja muiksi johtokunnan jäseniksi vuosille 2005-2007 valittiin Leena Koskelainen, Anu-Leena Koskelainen, Hannu Koskelainen, Pekka Koskelainen (sihteerit) ja Anneli Vartiainen. Tilintarkastajina jatkavat Pirjo Mäki-Korte ja Juhani Partanen.

Koskelaiset

Vast. toimittaja Heikki Koskelainen
Leppisaarentie 10 C
00830 Helsinki
puh. 09-755 33 57, 050-56 34 065
heikki.koskelainen@kolumbus.fi

Toimittaja Pekka Koskelainen
Hambonkaari 69
06500 Porvoo
puh. 0400-918 375

Paino Formato Print Oy, Porvoo

Julkaisija Koskelaiden Sukuseura ry

Tilausmaksu 9 € sisältyy jäsenmaksuun

Pankkitili Nordea 126230-518535